

In memoriam Eberhard Herrmann (1946–2021)

ERICA APPELROS

”Verkligheten bjuder motstånd” – professor Eberhard Herrmanns filosofi och kanske också livserfarenhet sammanfattad i en enda kort mening.

Religionsfilosofi var inte bara ett arbete för Eberhard, även om han under sina 44 år som disputerad i ämnet också hann med en lysande karriär; det var en passion. De religionsfilosofiska existentiella frågorna kring tro, kärlek, mening, sanning och ett gott liv fortsatte att fascinera honom år efter år, vilket gjorde hans forskning genuint nyfikenhetsdriven och djupt förankrad i vår mänskliga livssituation.

Eberhard ägnade sig bland annat åt frågan om hur vi kan säga något om verkligheten utan att ha direkt tillgång till den. Med sin pragmatiska realism slog han fast att vi bara har tillgång till verkligheten genom våra konceptualiseringar. Men därmed inte sagt att vi kan skapa verkligheten hur som helst genom våra ord och begrepp. Försöker vi det kommer vi att erfara att verkligheten bjuder motstånd och därigenom sätter gränser för vad vi rimligtvis kan påstå om den.

Också i sitt privata liv fick Eberhard erfara att verkligheten satte bryska gränser. På grund av näthinneavlossning begränsades hans synfält mer och mer. Många är de artiklar och uppsatser han har tagit sig igenom mödosamt och tidsödande, då han bara kunde läsa en liten fläck i taget.

Som doktorand och sedermera kollega till Eberhard har jag och säkerligen många med mig med beundran kunnat följa hur han utan att klaga trots detta har fortsatt sitt arbete som forskare, lärare och handledare. Verkligheten bjuder motstånd, men Eberhard var inte den som lät detta motstånd begränsa honom mer än nödvändigt.

Mitt första möte med Eberhard ägde rum i början av 1990-talet, då jag hade stämt möte med honom för att diskutera en kommande D-uppsats i

religionsfilosofi. Jag hade fått rådet att passa tiden exakt eftersom detta var viktigt för professor Herrmann. Jag minns hur jag stod utanför hans arbetsrum på andra våningen i Regnellianum, där teologiska institutionen då hade sitt säte, och räknade sekunderna till vår avtalade tid innan jag knackade på dörren och för första, men inte sista gången, bjöds att komma in. Genom åren satt vi alltid på ömse sidor av en enorm novemberkaktus och vid inget tillfälle har jag blivit besviken på Eberhards bidrag till våra samtal. Med tiden blev vi vänner och delade både filosofiska tankar och personliga bekymmer och glädjeämnen.

Det är med stor saknad jag inser att Eberhard inte längre finns i denna världen. Men hans minne finns i oss – Eberhards familj, hans vänner och kollegor – vi som kände, respekterade och älskade honom.

Eberhards tankeväckande och ibland provocerande texter återfinns vi för all framtid i böcker, antologibidrag och tidskriftsartiklar.

Hans inflytande över en hel generation religionsfilosofier från högre seminariet i Uppsala lever vidare i nya sätt att bedriva religionsfilosofi.

Och framför allt lever Eberhard själv vidare. Vårt ursprung är stjärnstoft och vår kropps atomer lever vidare så länge universum existerar. Eberhard kommer alltid – i någon form – att vara en del i denna vår verklighet och bjuda oss och vårt filosoferande ett stimulerande motstånd.

Eberhard Herrmann föddes den 31 mars 1946 i Plochingen, Tyskland. Han flyttade till Sverige som ung student och skrev sin forskarförberedande uppsats som en av den legendariske Uppsalafilosofen Ingemar Hedenius (1908–1982) sista studenter och disputerade 1977 på en avhandling om Bernhard Bolzano (1781–1848).¹ Efter att Ragnar Holte gått i pension 1992 tog Eberhard vid som professor i religionsfilosofi vid teologiska fakulteten i Uppsala, vilket han förblev till sin pension 2011, samt med det lilla tillägget *emeritus* fram till sin död den 9 september 2021.

Några av hans viktigaste monografier är *Scientific Theory and Religious Belief, Meaning and Truth in Religion* och *Religion, Reality, and a Good Life*.²

Liksom Eberhard som religionsfilosof har bjudit motstånd mot konventionella religionsfilosofiska idéer och själv har brottats med verklighetens hårdnackade gränser, önskar jag att vi hedrar hans minne genom att leva med samma kompromisslösa integritet, medmänsklighet och nyfikna sanningssökande som Eberhard genom sitt liv alltid strävade efter. ▲

---

1. Eberhard Herrmann, *Der religionsphilosophische Standpunkt Bernard Bolzanos unter Berücksichtigung seiner Semantik, Wissenschaftstheorie und Moralphilosophie*, Lund 1977.

2. Eberhard Herrmann, *Scientific Theory and Religious Belief: An Essay on the Rationality of Views of Life*, Kampen 1995; Eberhard Herrmann, *Meaning and Truth in Religion*, Utrecht 1996; Eberhard Herrmann, *Religion, Reality, and a Good Life: A Philosophical Approach to Religion*, Tübingen 2004.